

Atributi religiozne zrelosti

MATIJA SVETINA

IZVLEČEK

Leta 1987 je bila v Sloveniji izvedena empirična študija o religioznem v razvoju mladostnikov. Lestvica religiozne zrelosti uporabljena v študiji upošteva stadijski in strukturalni koncept religioznosti. Rezultati študije nakazujejo, da je religiozni razvoj slovenskih mladostnikov povezan z globljim razumevanjem religije, ne pa nujno tudi z javnim vedenjem.

Ključne besede: religiozni razvoj mladostnikov, stadijski in strukturalni koncept, razumevanje religije, javno vedenje

ABSTRACT

CHARACTERISTICS OF RELIGIOUS MATURITY

In 1987 an empirical study on the religious development of young people was performed in Slovenia. The scale of religious maturity used in the study is based on the stage and structural concept of religiousness. The results of the study indicate that the religious development of young Slovene people is closely connected to the deeper understanding of religion, but not necessarily also to its public practice.

Key words: Religious Development of Young People, Stage and Structural Concept, Understanding Religion, Public Practice

V pričujočem prispevku predstavljamo nekatere izsledke empirične študije o religioznem razvoju mladostnikov, ki je bila izvedena leta 1987 med katoliki v Sloveniji.

Definicije, iz katerih smo izhajali, pojmujejo religiozno zrelost kot stopnjo, do katere posameznik uresničuje svoje preference, odločitve in druge vidike svoje religioznosti (Benson, Donahue in Erickson, 1993). Ugotavljanje vrednot, stališč in vedenja je osnova za ugotavljanje posameznikove religiozne zrelosti. Zrela religioznost ima vidne zunanje znake.

Strukturalni psihološki modeli religioznost opisujejo z dvema tipoma: vertikalno in horizontalno. Vertikalno religioznost pojmujejo kot usmerjenost proti transcendentnemu, ki se na vedenjski ravni kaže kot poglobljanje vase in težnja za samorazumevanjem, pri horizontalni pa sta v ospredju religioznega vedenja vidik praktične moralnosti in družbena aktivnost. Institucionalne religije gojijo obe dimenziji religioznosti, razlike pa nastopajo med posamezniki.

Stadijski koncept razvoj religioznosti tesno povezuje s kognitivnim razvojem. Tak teoretični okvir je razvil Fowler (1981), ki religiozni razvoj opisuje skozi šest stadijev. Ti prehajajo od intuitivno projektivne faze, za katero je značilno animistično mišljenje, normativnega razumevanja religioznosti, religioznega relativizma do dialektičnega razumevanja religiozних konceptov. Študije kažejo, da so ti stadiji povezani kulturno invariantni, povezani pa so z nekaterimi osebnostnimi lastnostmi in kognitivnim razvojem.

Lestvica religiozne zrelosti, ki smo jo uporabili v študiji, upošteva stadijski in strukturalni koncept religioznosti. Osebnostni korelati so pokazali, da lestvica sama preverja enako strukturo religioznosti kot v deželah, kjer je nastala; vendar rezultati v Sloveniji kažejo na drugačen koncept religiozne zrelosti.

Religiozna zrelost je po kriterijih avtorjev lestvice (Benson et al., 1993) vidna posledica religioznega razvoja, rezultati naše študije pa nakazujejo, da religiozne zrelosti mladostnikov na slovenskem vzorcu ne moremo neposredno povezovati z vidnim vedenjem npr. altruizmom, udejstvovanje v lokalni skupnosti, verskimi pogovori, branjem religiozних tekstov, prostovoljno dejavnostjo, pomočjo ljudem z roba družbe in podobno), ampak predvsem z razumevanjem vprašanj, ki so posredno ali neposredno povezana z religioznostjo in med katere spadajo vprašanja samorazumevanja, razumevanja delovanja družbe, odnosov med ljudmi, odprtosti za drugačnost in razumevanja splošnih moralnih vprašanj.

Rezultati torej nakazujejo, da je religiozni razvoj na vzorcu slovenskih mladostnikov povezan z globljim razumevanjem religiozних vprašanj, ne pa nujno tudi z vidnim, javnim vedenjem, kakor predpostavlja definicija tega koncepta, ki izhaja iz protestantskega okvira.

Razlog za to lahko iščemo vsaj v dveh dejavnikih: prvi se nanaša na širši okvir religiozno kulturnih razlik med katoliškim in protestantskim miselnim in vedenjskim okvirom, drugi pa v družbenih in zgodovinskih okoliščinah, v katerih so živele Slovenija, srednja in širša Evropa v drugi polovici dvajsetega stoletja. Ta vprašanja, ki so povezana z različnostjo, sobivanjem, specifičnostjo kulture in kulturno izmenjavo pa lahko postanejo predmet raziskav v bodočnosti.